

CONTACT

CONA
U
TEZNO

DEC 2019. ŠT 51
www.conatezno.si

FINANCE

Pripravljeni v novo
poslovno leto

WALTIS

Prihodnost
ogrevanja

INTERVJU

z Urošem Rozmanom,
direktorjem MRA

NOVIM ZAČETKOM NAPROTI

Gorazd Bende,
direktor PPC Tezno

Pa je še eno leto za nami. Ni prešlo, kar zdrvelo je. Vem, takšen je splošen občutek, da se svet resnično vrti obstreljen z obilico hipnih informacij, z vseh koncev in krajev, mnogo hitreje kot še nedavno.

Upam, da vas večina iztekajoče leto zapušča z veliko prijetnih spominov in brez grenkobe. Bolje, kot da se leto zaključuje z obratnimi vtisi, veliko grenkobe in malo lepih spominov. Pravega optimizma za bodoče poslovanje sicer ni zaznati, za pesimizem pa tudi ni prostora. Ne dvigovanje bele zastave, previdnost je na mestu.

Kako smo gospodarili, v državi? Potrebne korenite spremembe, reforme na področjih davčnega, zdravstvenega in pokojninskega sistema nismo niti zastavili. Z nereševanjem teh problemov bomo bremena gotovo premaknili v prihodnost, ko bodo rezi bolj boleči, konkurenčnost gospodarstva pa slabša. Ob najmanjšem pojavu recesije, ki trka na vrata, bo precej drugače. Napovedim, da smo na to pripravljeni mnogo bolje kot pred desetletjem, ne gre čisto zaupati. In mnogim bo to prvič. V gospodarstvu se pričakuje aktivnejša politika, ki bo povečala odpornost države, gospodarstva in podjetij na pričakovane spremenjene razmere.

Želje, da se bo javni sektor vsaj malo zauzdale, se niso izpolnile. Enostavno povedano, država bi morala postati cenejša, pa se debeli. V podjetjih težko najdejo usposobljene in delavoljne delavce, za ponudbo v javnem sektorju pa kar ni težav. Nekaj tu »ne štima«, če pa so slednji zaostajali v plačah, so šikanirani, mobingirani in kaj je še teh novotarij. Ve se, kje se črpa za povečano maso plač proračunskih porabnikov. Gotovo je pri njih na plačilnih listih mnogo več rezervnih igralcev in statistov kot v privatnem sektorju. Preprosto, to ni prav.

Ne samo sindikalisti, tudi del stroke zanika ta problem. Mogoče zato, ker za odpravo, rešitve bi bilo potrebno odrekanje. To pa ni nikomur po godu. V to kislno jabolko bo vseeno treba zagristi - optimiranje nalog in izvajalcev na področju javnega sektorja. Če vsaj državna uprava ne bo vitkejša, za zgled, ne bo dobro. Vrečo lahko polni le z večjimi davki, od napovedanega doslednejšega pobiranja le-teh večjih rezultatov ni za pričakovati. To pa ne bo dovolj, ne bo zneslo.

In kako v Coni. Včasih sem mislil »le koga zanima naše življenje in delo, še nas ne dovolj«; pa so se zadeve le spremenile. Mesto ima pomembne projekte za našo Cono. In država, konkre-

tno Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo in Ministrstvo za infrastrukturo nas spremljata in podpirata. Pričakuje se, da bodo na spomlad zagrmeli stroji in na Zahodu bo kar kaj novega. Najprej proti severu, proti jugu pa je »papirologija« že kar daleč. Da prvič omenim še več, tudi z deli za podhod, podvoz pod železniško progo, bi lahko pričeli z izvajanjem že v prvi polovici leta 2021. Pa še železniško postajo bomo imeli. Pa se le vrti. Brez natančnejšega strateškega načrta razvoja tega prostora, se bo tako naša dostopnost vseeno bistveno izboljšala.

In želje za prihajajoče leto. Svetovna politika sedaj služi bolj za dognojevanje razprtij kot kažipot, zvezda severnica na viharjem morju globalnih, regionalnih in lokalnih nasprotij. Tudi v naši državi si želimo, da se namesto konfrontacij politika poveže okoli glavnih nerešenih problemov, sedaj odmaknjena ponovno prilepi na ljudi in reševanju njihovih življenjskih težav. Volitve niso dovolj, bolj jim je treba gledati pod prste. Vsaka moč potrebuje nadzor.

Mi v Zavodu se bomo še dalje zavzemali, da skupaj ustvarjamo še boljše, pa tudi lepše poslovno okolje. Tako, da interes za dodatno naseljevanje v Coni ne bo usahnil in se nam bo v tej veliki družini na lokaciji pridružil v prihodnjem letu še kdo, s poslovnimi ambicijami in sposobnostmi za spremembe, sebe in našega okolja. Ne gre za človeško požrešnost, le željo, da na enem mestu, odmaknjenem od bivalnih naselij uredimo in razvojno napredno napolnimo območje, ki je bilo že od nekdaj zapisano gospodarskemu namenu. Na nas je, da še bolje gospodarimo s Cono, upravljamo infrastrukturo in razširimo nabor bodočih uporabnikov z dolgoročnejšo razvojno usmeritvijo.

Tistim, katerim sreča ni mila, jim življenje ponagaja, naj bolečino spustijo na plano in jo ne pestujejo in naj ne ostanejo vsaj brez skromnih želja, brez svetlih kamenčkov novega mozaika. Vsem drugim pa, naj bo vsaj za malenkost bolje kot letošnje leto in naj bo storjen vsaj korak v smeri odprave neenakosti. Naj se vsaj malo zabrišejo ločnice med zajedavci, plenilci in večino, ki predstavlja plen. Slednje je, poleg vseh nasprotij v svetu in neželenih sprememb v okolju, mogoče največja nevarnost za razvoj občne družbe, ne glede, da je človeško bogastvo revežev neprimerno bogatejše kot človeška revščina bogatih.

Mirne in vesele praznike ter zdravo in uspešno leto Vam želim.

Maribor, december 2019

IZDAJA: ZAVOD PPC TEZNO, Cesta k Tamu 27, 2000 Maribor, www.conatezno.si

Vpisano v razvid medijev pod zaporedno številko 2214

Uredništvo KONTAKTA | Odgovorna urednica: Maja Vintar

Uredništvo: Gorazd Bende, Simona Lobnik Ambrožič, Igor Ambrožič, Meta Bobnar

Oblikovanje: Katja Zakešček | Produkcija: EVRA d.o.o. | Tisk: Tiskarna Florjančič | Distribucija: Pošta Slovenije
Sprejem vsebinskih prispevkov in oglasnih sporočil: info@conatezno.si, 02 460 13 00

06

NASLOVNI INTERVJU

z direktorjem MRA,
Urošem Rozmanom

UROŠ ROZMAN,
DIREKTOR MRA

10

MT MERILNA TEHNIKA

Kakovost in zanesljivost

17

KOLUMNA

Platforma INNOVUM za
razvojni preboj

24

KONFLIKT

naj bo nova priložnost

26

IZPLAČILO DOBIČKOV

še v letu 2019?

30

NEKOČ

Šolski center TAM
1945-1980

Z ODPRTIM INOVIRANJEM DO NOVE DODANE VREDNOSTI

Delavnica, namenjena podjetjem start-up in uveljavljenim podjetjem, ki so pred novimi razvojnimi izzivi, in tistim, ki se povezujejo v verige vrednosti, se je v organizaciji TehnoCentra UM d. o. o., v Coni Tezno, zgodila 12. novembra 2019.

Namen delavnice je bil predstaviti nekatere dobre prakse inoviranja in

spodbuditi podjetja k iskanju inovativnih rešitev izven ustaljenih okvirov ter udeležencem predstaviti, kako lahko ob upoštevanju načel organiziranja sodobnega inovacijskega ekosistema sistematično pristopijo k spodbujanju inovacijske kulture v svojem podjetju. Delavnico sta izvedla dr. Anton Habjanič in Mateja Geder.

MARIBORSKA OBČINA PREJELA ZLATO NAGRADO GLOBALLOCAL

Mestna občina Maribor je na Svetovnem kongresu podjetnikov 2019 v Skopju v kategoriji lokalnih skupnosti prejela zlato nagrado in priznanje Globallocal za ustvarjanje stimulativnega okolja za razvoj podjetništva v Srednji in Jugovzhodni Evropi. Nagrade in priznanja sta podelila Mednarodni gospodarski forum Perspektive s sedežem v Dubrovniku in neodvisni Mednarodni odbor za podelitev nagrad in priznanj Globallocal, ki ga sestavlja 18 strokovnjakov iz devetih evropskih držav (Avstrije, Bosne in Hercegovine, Črne gore, Hrvaške, Nemčije, Severne Makedonije, Slovenije, Srbije in Švice) s področij gospodarstva, prava, arhitekture, ekologije, sociologije, lokalnega in regionalnega razvoja ter drugih sorodnih področij. Nagrado Globallocal je v imenu MOM prevzel podžupan Samo Peter Medved, ki je bil eden izmed treh govorcev na svečani podelitvi nagrad.

ZDRUŽUJEMO USPEŠNE PODJETNICE

Business Intelligence Centre (BIC) je meseca oktobra praznoval 5. obletnico svojega delovanja. Ob tem je potekalo tudi imenovanje nove predsednice sekcije Women Professional, ki združuje podjetnice skozi posel in mreženjske dogodke. Nova predsednica je postala Simona Lobnik Ambrožič, direktorica podjetja EVRA d.o.o., ki se nahaja v Coni Tezno in se ukvarja razvojem kadrov, publikacijami in raziskavami. Čestitamo!

Rubriko ureja: Maja Vintar

”VSAK USPEH POTREBUJE DOBRO VZPODBUDO.”

Pogovarjali smo se z Urošem Rozmanom,
direktorjem Mariborske razvojne agencije

Piše: Meta Bobnar

Mariborska razvojna agencija je nepridobitna strokovna organizacija, ki deluje od leta 1993 z namenom vzpodbujati, povezovati in širiti regionalni razvoj. Dandanes imajo za sabo že kar nekaj uspešno zaključenih projektov, nam so pa zaupali kaj prinaša prihodnost in kateri projekti jih čakajo v letu 2020.

Ključna prednost MRA je predvsem v povezovanju, širokem področju spodbujanja regionalnega razvoja in dobrem dostopu do različnih finančnih virov.

PROSIM, DA NAM NA KRATKO PREDSTAVITE MARIBORSKO RAZVOJNO AGENCIJO. KATERE SO VAŠE POGLAVITNE NALOGE?

Mariborska razvojna agencija je nepridobitna strokovna organizacija, ki opravlja naloge regionalne razvojne agencije Podravske regije. Osnovne naloge agencije so priprava, usklajevanje, spremljanje in vrednotenje regionalnega razvojnega programa in regijskih projektov v regiji ter spodbujanje trajnostnega razvoja. MRA vodi in koordinira teritorialni dialog z MGRT in drugimi ministrstvi pri pripravi Dogovora za razvoj regij. Dogovor je namenjen sofinanciranju projektov lokalnih skupnosti na področju sofinanciranja podjetniških inkubatorjev, sofinanciranja opremljanja poslovnih con, gradnje komunalne infrastrukture ter kolesarskih povezav. Njene naloge, ki jih izvaja v javnem interesu države na regionalni ravni, so izvajanje regijske finančne sheme, regijske sheme kadrovske štipendij, promoviranje regije ter spodbujanje domačih in tujih neposrednih investicij v regiji, izvajanje regijskih programov internacionalizacije gospodarstva, spodbujanje in razvoj podjetništva in

kulture inoviranja ter vodenje dveh lokalnih akcijskih skupin: TOTI LAS in LAS Lastovica. Nudi podporo in pomoč podjetjem s projekti: Slovenska poslovna točka (SPOT) za Podravje, Evropska podjetniška mreža (EEN) in Izvedba podpornih storitev subjektov inovativnega okolja (SIO).

KAJ JE NAJVEČJA RAZLIKA V DELOVANJU V PRETEKLIH 25 LETIH, ODKAR JE MESTNA OBČINA MARIBOR USTANOVILO AGENCIJO?

Zavod »Mariborska razvojna agencija« je bil ustanovljen 24. junija 1993 kot nepridobitna razvojna ustanova, s strani takratne Občine Maribor, z namenom zagotavljanja pogojev za uresničevanje razvojnih pobud projekta »Maribor jutri«. Relativno hitro se je izkazal interes za nadaljevanje projektne delo. Tako je zavod uspešno kandidiral in izvajal projekte v širšem javnem interesu, namenjene spodbujanju malega gospodarstva, ki so zaznamovali delovanje in poslanstvo Mariborske razvojne agencije, kot jo poznamo danes. Na začetku je MRA predstavljal predvsem pomembno razvojno komponento samega mesta Maribor, vendar je z mehanizmom spodbujanja

A young man with short dark hair and a goatee, wearing a dark suit, white shirt, and patterned tie, stands in a hallway with arched doorways. He is smiling and looking towards the camera. The image has a warm, reddish-brown color palette. There are large, semi-transparent circular shapes in the top-left and bottom-left corners. A white vertical bar is positioned to the left of the text.

Naša prihodnost je
v mladih, zato je
treba izkoristiti
močno univerzo, ob
tem pa moramo
poskrbeti, da mladi
ne bodo odhajali v
tujino in v druge
dele Slovenije,
ampak da jih
zadržimo
doma.

V letu 2020 bomo izvajali več kot 19 projektov.

skladnega regionalnega razvoja v Sloveniji prevzemal vedno več nalog na regionalni ravni in s tem postal osrednja regionalna razvojna agencija Podravja.

NA KATEREM PODROČJU JE DELOVANJE MRA TOLIKO USTVARJALNO, VIZIONARSKO, DA STE PRAVILNO NAPOVEDALI TRENDE POVEZOVANJA, SODELOVANJA MED REGIJAMI IN DRŽAVAMI?

Ob podpori poslancev in MOM smo zasnovali koncept Partnerstva na Pohorju, ki v predlogu združuje 19 občin na in ob Pohorju, vse tri regionalne razvojne agencije, vse tri največje turistične ponudnike na Pohorju in ključne turistične zavode. Koordinator projekta bo MRA. Povezani v Partnerstvo za Pohorje bomo lahko začeli usklajevati cilje in vsebine, izvajati projekte in tako ustvariti zeleno destinacijo z evropsko uveljavljeno tržno znamko. S sodelovanjem tudi drugih deležnikov na nacionalni ravni pa bomo lahko izboljšali in pospešili razvoj potrebne infrastrukture, ki bo Pohorje kot zeleno destinacijo približala drugim podobnim destinacijam v razviti Evropi.

MRA bi skupaj s partnerji v prvi fazi pripravila strategijo, v kateri bi določili, kaj občine in drugi deležniki na Pohorju želijo in potrebujejo. Pri tem bi za izhodišče uporabili že narejene strategije in študije za območje Pohorja. Končni dokument bo vseboval konkretne potrebe in potrebne finančne vire za realizacijo ter bo osnova za izvedbo dejavnosti v nadaljevanju. Verjamemo, da bomo z dokumentom, ki ga bodo podprli

vsi deležniki na Pohorju, močnejši tudi pri pridobivanju sredstev s strani ministrstev in evropskih razpisov. Med ključne dejavnosti za infrastrukturni razvoj Pohorja moramo umestiti razvoj cestne, kolesarske, pohodniške, žičniške in komunalne infrastrukture. Na področju promocije si želimo povezati turistične proizvode in ponudnike, oblikovati turistično znamko Pohorja ter začeti s skupnim trženjem, oglaševanjem in promocijo. Želimo si, da bi dolgoročno vzpostavili enotno upravljanje Pohorja kot turistično-naravnega parka.

IMATE STABILNE VIRE FINACIRANJA, KAKO SE FINACIRATE, OD KATERIH VIROV STE NAJBOLJ ODVISNI?

MRA se v večjem delu financira iz EU-projektov, v manjšem delu pa ga financirajo MOM, MGRT in druge občine v okviru financiranja obveznih regionalnih razvojnih nalog. V letu 2020 bomo izvajali več kot 19 projektov. Želimo si, da bi v prihodnje zagotovili višje sofinanciranje MRA s strani občin ustanoviteljic in drugih občin v regiji, ob tem pa, da bi povečali število občinskih in regijskih projektov, ki jih za občine vodimo na razvojni agenciji.

KAKO KONKRETNO LAHKO NA MRA POMAGATE NOVEMU, MLADEMU PODJETJU, DA SE USPEŠNO ZASIDRA IN POVEŽE Z GOSPODARSKIM PODROČJEM, KI MU JE BLIZU (GLEDE NA BRANŽO IN

GEOGRAFSKI PROSTOR)?

V letu 2020 bo MRA koordinirala delovanje točke SPOT, kjer bo podjetnikom nudila storitve informiranja, svetovanja pri pripravi poslovnih načrtov, marketingu, državnih spodbudah, možnostih sofinanciranja ter izvajala tovrstna usposabljanja in delavnice. Kot članica Evropske podjetniške mreže bo podjetjem pomagala pri iskanju poslovnih stikov na trgu EU in globalnem trgu, udeležbi na poslovnih srečanjih, dogodkih in v programih EU. Na osnovi sodelovanja v evropskih projektih bomo vključevali tudi ciljne skupine podjetij, kot so kreativne industrije, turizem ..., kjer prihaja prvenstveno do mreženja podjetij ter prenosa znanj in izkušenj. Poseben sklop ukrepov bo namenjen prihodnjim podjetnikom, ki jim bomo v okviru projekta PONI nudili podjetniško okolje, v katerem bodo lahko uspešno razvili in realizirali lastne poslovne ideje.

KAJ BI IZPOSTAVILI KOT PROJEKT, NA KATEREGA STE NAJBOLJ PONOSNI IN KI JE IMEL MERLJIVE UČINKE, KI SO JIH PREPOZNALI IN IMELI OD NJIH KORISTI TUDI VSI UDELEŽENCI PROJEKTA?

Projekt Dravske kolesarske velja za enega izmed boljših primerov povezovanja občin v Sloveniji. V štirih letih smo ob podpori občin in DRSI uspeli na novo označiti celotno Dravsko kolesarsko pot, urediti več kot 50 km novih povezav, od tega 10 km povsem novih kolesarskih poti. Ob tem je bila pripravljena vsa potrebna dokumentacija za izgradnjo ločene Dravske kolesarske poti na celotni trasi od Dravograda do Središča ob Dravi. Skupaj je bilo

v projekt s strani vseh partnerjev vloženih več kot 5 milijonov evrov. Z Zavodom za turizem Maribor-Pohorje smo pripravili novo spletno stran, karte s ponudniki in skupne promocijske dejavnosti. Že v letu 2019 smo na edinem števcu za kolesarje v Dravogradu našli 15.000 kolesarjev, vendar računamo, da jih bomo v naslednjem letu na odseku med Rušami in Mariborom našli vsaj še enkrat toliko. Zadali smo si cilj, da v naslednjih letih dosežemo številko 100.000 kolesarjev leto. Ob višjih številkah pa bodo tudi ponudniki storitev imeli velike koristi od tega turističnega proizvoda. Samo na avstrijskem Koroškem imajo letno več kot 6 milijonov finančnih koristi iz naslova Dravske kolesarske poti. V Sloveniji se je v Inkubator Drava Bike, ki združuje ponudnike ob kolesarski poti, vključilo že več kot 60 ponudnikov, kar pomeni, da obstaja velik interes za povezovanje in trženje tega proizvoda.

KAKO VIDITE RAZVOJ GOSPODARSTVA V REGIJI? KAKO POMEBNE SO OBRTNE CONE, KOT JE CONA TEZNO?

Gospodarstvo Podravske regije se mora v prihodnje razvijati predvsem v turističnem in industrijskem smislu. Naše naravne danosti v neposredni bližini mesta (Drava, Pohorje, Kozjak ...) nam omogočajo neizmerno možnosti razvoja turizma, le boljše jih moramo začeti izkoriščati. Na drugi strani ne smemo pozabiti na našo zgodovino in moramo še naprej razvijati tradicionalno, predvsem avtomobilsko industrijo, za kar imamo še veliko znanja in izkušenj. Seveda pa bo treba razvijati tudi napredno industrijo, tovarne 4.0, avtomatizacijo, umetno inteligenco ipd. Naša prihodnost je v mladih, zato je treba izkoristiti močno univerzo, ob tem pa moramo poskrbeti, da mladi ne bodo odhajali v tujino in v druge

dele Slovenije, ampak da jih zadržimo doma. To bomo lahko dosegli le na način, da jim bomo zagotovili dobro podporo in pogoje za razvoj, pri čemer pa lahko veliko pomagamo tudi kot regionalna razvojna agencija.

Obrtne cone so instrument regionalnega gospodarskega razvoja, ki predstavljajo osnovo za razvoj lokalne skupnosti, ustvarjajo delovna mesta in pospešujejo gospodarsko rast. Cona Tezno je pri tem vzgled drugim conam v regiji, saj ima urejeno upravljanje in s tem boljše pogoje za privabljanje novih investitorjev. Na konceptu delovanja Cone Tezno bi želeli razvijati tudi druge cone v regiji.

KJE VIDITE SVOJE KOMPARATIVNE PREDNOSTI NA PODROČJU RAZVOJNIH AGENCIJ, ZAVODOV, POSPEŠEVALNIKOV PODJETNIŠTVA ...? NA KATERIH PODROČJIH SVOJEGA DELOVANJA NAČRTUJETE LASTNI RAZVOJ, KAJ SO VAŠI RAZVOJNI IZZIVI V PRIHODNJE?

Ključna prednost MRA je predvsem v povezovanju, širokem področju spodbujanja regionalnega razvoja in dobrem dostopu do različnih finančnih virov. V prihodnje želimo več pozornosti nameniti predvsem razvoju turizma, trajnostne mobilnosti, regijskemu prostorskemu načrtovanju, krožnemu gospodarstvu in upravljanju poslovnih con v regiji. Načrtujemo, da bi skupaj z MGRT zasnovali Nacionalno mrežo

za privabljanje investitorjev. V letu 2020 bomo prevzeli koordinacijo in vodenje dveh velikih regijskih projektov za razvoj Pohorja in reke Drave. Z novimi projekti se bomo vključili tudi v razvoj Kozjaka. Želimo postati boljše prepoznani v regiji kot razvojna agencija, ki je sinonim za vrhunska znanja in inovativne projekte, ki prispevajo k dvigu kakovosti življenja v regiji ter je ugleden partner mednarodnim institucijam.

Gospodarstvo Podravske regije se mora v prihodnje razvijati predvsem v turističnem in industrijskem smislu.

KAKOVOST IN ZANESLJIVOST STA ZLATI NALOŽBI ZA DANES IN JUTRI

Piše: Maja Vintar

MT merilna tehnika d. o. o. spada med inovativna podjetja tako na področju vgradnje merilno-delilnih naprav kakor tudi s tem povezanih storitvenih dejavnosti, kot je delitev stroškov ogrevanja in hladno/tople vode v skladu s predpisi.

**POSLOVNI PROSTORI
V CONI TEZNO**

Usmerjenost k strankam je za podjetje bistvenega pomena

EKIPA MT MERILNE TEHNIKE

Angažiranost, zanesljivost
in timsko delo

S svojim delom spodbujajo stranke k prizadevanju za varčno uporabo virov toplote in vode. Janja Kocbek, prokuristka podjetja MT merilna tehnika, poudari, da je ravno usmerjenost k strankam za podjetje bistvenega pomena in najpomembnejše vodilo za individualno skrb in rešitve po meri, ki iz tega izhajajo.

Kot prvo sestrsko podjetje je avstrijska skupina podjetij Messtechnik pred 16 leti ustanovila podjetje MT merilna tehnika v Mariboru. V Coni Tezno so od leta 2011. Avstrijska skupina si je od vsega začetka prizadevala, da za njihove stranke poskrbi in tudi v upravi pomembne položaje zavzame lokalno prebivalstvo. Tudi zaradi tega ima mednarodno sodelovanje med MT merilno tehniko in avstrijskim podjetjem Messtechnik pomemben delež pri konstruktivnem razvoju. Številne inovacije prav na področju sistema za radijsko odčitavanje REDAC so posledica tega sodelovanja.

Čeprav so zakonski okvirni pogoji v Sloveniji nekoliko drugačni kot v Avstriji, je načelo enako: z ugotavljanjem stroškov ogrevanja na stanovanjsko enoto na podlagi porabe povečati željo po varčevanju z energijo. S 13 zaposlenimi MT merilna tehnika skrbi za 1.000 zgradb po Sloveniji. Sedež podjetja v Mariboru se je pri tem izkazal za strateško in geografsko optimalnega. »Medsebojno si pomagamo – tako znotraj tima v Mariboru kot tudi v sodelovanju s podjetjem Messtechnik na avstrijskem Štajerskem,« pravi Janja Kocbek in dodaja: »Tako so kolegice iz administracije na voljo za pomoč

terenskim delavcem. Tudi avstrijski kolegi vskočijo, če pride do njih njihovi monterji naprav. In tudi moji sodelavci pomagajo, ko sosedje potrebujejo pomoč.« V Sloveniji pet monterjev, en komercialist in sedem sodelavcev v administraciji skrbijo za neovirano izvedbo obračunavanja stroškov ogrevanja na podlagi porabe. »Domače delovno vzdušje in motivirani sodelavci bistveno pripomorejo k uspehu podjetja MT merilna tehnika v Sloveniji,« še dodaja Kocbekova.

Sloves podjetja pa ni ostal neopažen. Leta 2013 so prejeli priznanje ponudnika gospodarskih informacij Bisnode za 'izjemno boniteto'. Podjetje je član E.V.V.E., evropskega združenja za obračune stroškov energije po porabi.

S svojim delom spodbujajo stranke k prizadevanju za varčno uporabo virov toplote in vode.

Za boljše razumevanje podjetja navajamo najpomembnejše smernice njihove podjetniške filozofije:

- **Usmerjenost k strankam:** V središču dejavnosti so storitve, zato dajejo poudarek individualni obravnavi in rešitvam po meri strank.
- **Partnerstvo:** Na odnose s strankami ne gledajo le kot na poslovni odnos, temveč kot na partnerstvo – partnerstvo za skupno uspešnost.
- **Prožnost:** Prožnost in prilagodljivost za njih nista prazni frazi, ampak ju pri svojem delu vsak dan tudi udejanjajo.
- **Tehnika:** Novosti in nove tehnologije jim ne pomenijo vedno tudi napredka, temveč šele tedaj, kadar služijo človeku. Zato pri novih razvojnih trendih najprej preverijo, ali so smiselni in koristni za njihove stranke.
- **Sodelavci:** Njihov najpomembnejši vir so sodelavci. Le njihovo stalno izobraževanje in izpopolnjevanje zagotavljata kakovost izdelkov in storitev.
- **Celostno reševanje potreb:** Zaradi dolgoletnih izkušenj na področju toplote, vode in energije in obsežnega znanja lahko svojim strankam nudijo celostno reševanje njihovih potreb ali drugače povedano – vse z enega mesta.
- **Energija:** Energija je za MT merilno tehniko dragoceno blago, ki ga je treba uporabiti tako, da so izgube čim manjše.

WALTIS

PRIHODNOST OGREVANJA JE V ROKAH INOVATORJEV

Piše: Meta Bobnar

Podjetje Waltis je družinsko podjetje. Oče in sinova že vrsto let ustvarjajo uspešno zgodbo, pri čemer jim osnovo za uspeh in napredek dajejo prav trdne družinske vezi. Naš sogovornik je bil *Matej Part*, vodja prodaje, ki je spregovoril o njihovih začetkih, spremembah, ki so sledile, in inovacijah, h katerim stremijo v svoji prihodnosti.

ZAČETKI PODJETJA

Ustanovitelj, direktor in lastnik podjetja, **Valter Part**, je svojo pot v svetu ogrevanja začel z zaposlitvijo v razvojno-prototipni delavnici podjetja Ferrotherm, enem izmed največjih jugoslovanskih proizvajalcev kotlov. Kasneje se je odločil, da s svojim

bogatim znanjem in izkušnjami stopi na samostojno pot, kjer je najprej začel s servisiranjem peči, sčasoma pa tudi z njihovo izdelavo. Začetki so bili težki – brez pravih strojev in delavnice. Sprva je delal sam v garaži, kasneje z nekaj sodelavci v manjši delavnici v Rušah, od leta 2001 pa

v Coni Tezno, kjer ima podjetje svojo proizvodnjo še danes. Največjo rast je podjetje doživelo s popularizacijo peletnih kotlov, takrat se je povišalo tudi število zaposlenih, izdelali pa so tudi do 35 kotlov na teden.

UTRINEK IZ SEJMA PROGETTO
FUOCO, ITALIJA

MATEJ PART,
VODJA PRODAJE

SMO DEL CONE TEZNO

Waltis je danes prepoznavno podjetje v Coni Tezno, kjer zasedajo dve hali. Odločitev za Cono Tezno je bila predvsem strateška – želeli so si umestitev proizvodne hale v industrijsko cono, dobro logistično povezanost, halo s potrebno infrastrukturo in dostopnost surovin. »To, kar smo iskali, smo našli na enem mestu,« še pove o odločitvi za nakup prostorov v Coni Tezno. In kje so še možnosti za izboljšave? »Želimo si izboljšanja infrastrukture na področju odvodnjavanja meteoritnih voda, seveda pa je tudi prostor še za razvoj na področju cest in logističnih povezav.« Sodelujejo tudi z drugimi podjetji v Coni Tezno, kar poudarjajo kot eno izmed pomembnejših prednosti umestitve podjetja v proizvodni coni.

O ZAPOSLENIH

»Skrbimo, da smo dobri,« pove za začetek Matej Part. Ukvarjajo se z razvojem proizvodov, njihovo proizvodnjo in servisom – edini v Sloveniji nudijo na enem mestu vse, kar končni kupec potrebuje. Pri kadrih se usmerjajo predvsem v mlade, ki pri njih dobijo priložnost, da se naučijo veliko novega. Težav s pridobivanjem novih kadrov nimajo. Pri mladih je namreč veliko zanimanja za delo v podjetju, kot je Waltis, kjer lahko med drugim sodelujejo tudi pri razvojnih projektih, trenutno v okviru evropskega projekta RRI2 razvijajo nov proizvod – mobilno enoto za ogrevanje (»Bio energy unit«). Gre za kompleksen projekt, kjer razvijajo avtonomno ogrevalno enoto, ki ne bo potrebovala zunanjega električnega napajanja, delovala bo na sekance in bo omogočala mobilnost.

GLAVNE DEJAVNOSTI PODJETJA

Glavna dejavnost podjetja je proizvodnja peči za ogrevanje, veči-

ZAČETKI SAMOSTOJNE POTI LASTNIKA VALTERJA PARTA (V SREDINI)

Podjetje veliko vloga v razvoj in inovacije ter si prizadeva, da bi njihovi kotli postajali vedno bolj avtomatizirani in prijazni okolju, s čim nižjim izpustom emisij.

noma za stanovanjske hiše. Nudijo proizvodnjo, montažo in servis, prav tako pomagajo pri pridobitvi subvencij, trenutno so na voljo do 60-odstotne subvencije za vgradnjo njihovih kotlov. »Za zamenjavo kotla se lahko odločite kadar koli,« še doda. Z optimizacijo procesov so namreč vgradnjo in montažo njihovih proizvodov razvili v tolikšni meri, da se lahko celotna zamenjava opravi v enem dnevu. Sodelujejo tudi s tujino, predvsem z Italijo in Romunijo, največji trg pa vseeno ostaja Slovenija. In kakšna je prihodnost ogrevanja? »Nihče ne pozna prihodnosti, ugibamo pa lahko, da se bo električna energija podražila, kar bo povečalo zanimanje za druge vrste energijskih virov za potrebe ogrevanja,« pove in doda, da podjetje veliko vloga v razvoj in inovacije ter si pri-

zadeva, da bi njihovi kotli postajali vedno bolj avtomatizirani in prijazni okolju, s čim nižjim izpustom emisij.

O USKLAJEVANJU DRUŽINE IN POSLA

Gre za družinsko podjetje v pravem pomenu besede – oče, ki je tudi lastnik in direktor, je prevzel tehnične procese in razvoj podjetja, sinova pa sta usmerjena predvsem v prodajo in marketing. Generacijskega razkoraka pri njih ni – s skupnimi močmi vodijo podjetje v prihodnost. »Oče je vedno odprt za nove ideje in zamisli, kar nama z bratom olajšuje optimizacijo in modernizacijo, ki ju želimo v podjetju doseči,« še doda. Konflikte in posel razrešijo v delovnem času, v prostem času pa so družina, ki vedno stopi skupaj.

SVETLOBNA ČUTILA

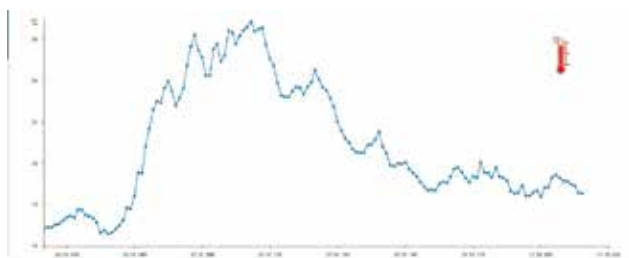
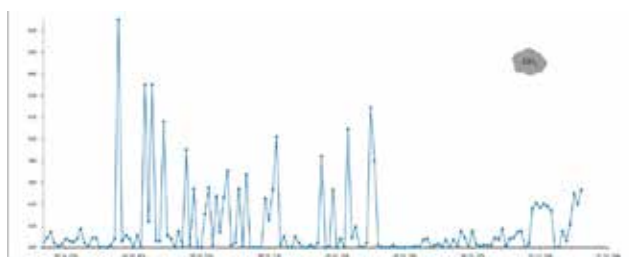
Projekt preoblikovanja Cone Tezno v pametno cono, o katerem smo pisali v naši prejšnji številki in ki ga izvajamo v sodelovanju s **Centrom za pametna mesta in skupnosti Univerze v Mariboru**, je v polnem zamahu. S pilotnim uvajanjem pametnih tehnologij na področjih zbiranja odpadkov, parkiranja, merjenja porabe energentov in zbiranja okoljskih podatkov gradimo temelje pametnih mest prihodnosti, v katerih bodo kvantificirani uvidi v dinamiko urbanih ekosistemov kovali pot optimizaciji javnih storitev in mestnega prometa ter prispevali k informiranim odločitvam in večjemu zadovoljstvu prebivalcev s svojim okoljem.

Uspešno informatiziranje urbanega prostora je pogojeno s kakovostnim zajemom okoljskih informacij. **Sistemi javne razsvetljave** se zato kažejo kot posebej primerni za ta namen, saj tvorijo nujen del urbane infrastrukture, hkrati pa je za njih značilna mrežna prostorska razporeditev, ki predstavlja idealno izhodišče za širok zajem relevantnih okoljskih podatkov brez večjih posegov v obstoječo infrastrukturo.

Tukaj sta nam na pomoč priskočili podjetji **GeoEnergetika** in **Impedanca**, ki sta v zaključnih fazah razvoja **pametne ulične LED-svetilke**. Inovativnost sistema pametne razsvetljave, čigar razvoj sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega sklada za regionalni razvoj, je v **visoki stopnji integracije raznolikih tipal**, s katerimi je mogoče zajeti stanje in utrip lokalnega okolja. Petnajst svetilk, ki so nameščene v Coni Tezno, tako ne le sveti, temveč tudi zaznava: med drugim sporočajo podatke o temperaturi, koncentraciji trdih delcev in prisotnosti ogljikovega dioksida ter s tem omogočajo vpogled v gibanje okoljskih parametrov v realnem času in na mikro lokaciji. Za ponazoritev možnosti informatizacije prostora, ki jo omogoča uporaba pametnih osvetlitvenih sistemov, lahko vzamemo izsek podatkov, ki so jih pametne svetilke zbrale 20. oktobra. Opazimo lahko torej povišane koncentracije ravni CO₂ v času gostejšega prometa motornih vozil med peto uro zjutraj in tretjo uro popoldan. Hkrati pa se količina trdih delcev velikosti 10 mikrometrov (PM₁₀) povečuje po koncu delovnega dneva in vrh doseže med šesto in deveto uro zvečer, ko se temperatura znižuje, kar je najverjetneje posledica neučinkovitega ogrevanja stanovanjskih stavb v okolici.

Implementacija pametnih sistemov osvetlitve s seboj tako prinaša izrazite prednosti, saj so z mrežnim zajemom okoljskih parametrov v realnem času možni objektivno spremljanje, analiza in ugotavljanje korelacij med okoljskimi in človeškimi dejavniki na mikro ravni – kar tvori temelj za informirane in lokalizirane optimizacije urbanega ekosistema.

Povedano drugače: s pametno razsvetljavo podjetij GeoEnergetika in Impedanca pametnim mestom in skupnostim ponujata osnovo za izvajanje inteligentnih posegov v prostor – svetlobna čutila, ki omogočajo zaznavo ritma urbane okolja.

Piše: Teodor Lipuš, Geoenergetika

PAMETNA MESTA

**Uradna predstavitev prvega
uspešnega pilota projekta Pametna
mesta in skupnosti v Coni Tezno**

Cona Tezno je 9. decembra gostila predstavnike Univerze v Mariboru in predstavnike podjetij, ki so v coni že postavili pametne tehnološke rešitve. Dogodka se je udeležil tudi rektor **red. prof. dr. Zdravko Kačič**. V uvodnem nagovoru sta navzoče pozdravila direktor Zavoda poslovno proizvodna cona Tezno **Gorazd Bende** in predstojnik Centra za pametna mesta in skupnosti Univerze v Mariboru ter dekan Fakultete za logistiko **prof. dr. Bojan Rosi**. Dogodek se je odvijal v za predstavljene teme več

kot primerni poslovni stavbi Mergerge. Gre za podjetje, ki se ukvarja z energetske varčnimi in zelenimi stavbami. Zgodbo in delo podjetja je najprej predstavil direktor **Danijel Muršič**. Več o Pametni mestni platformi Univerze v Mariboru je povedal docent **dr. Matej Črepinšek**. Pametne zbiralne sisteme odpadkov je predstavil **Uroš Pinter**, pomočnik direktorja v podjetju Aplast. Iz družbe za okolju prijazne energije GeoEnergetike je več o inteligentni razsvetljavi s senzoriko povedal **Teodor Lipuš**, direktor programa

svetil. **Danilo Burnač**, direktor Mariborskega vodovoda, je predstavil strategijo pametnih merilnikov pri oskrbi z vodo. **Luka Mustafa**, ustanovitelj in vodja inovacijskega laboratorija IRNAS, pa je v svoji predstavitvi govoril o senzorskih sistemih za pametne tehnološke četrti. Vse to, kar so gostje izvedeli iz predstavitve, so si kasneje tudi ogledali na terenu. Ogledali so si t. i. pametno ulico Cone Tezno.

Piše: M. V.

SKRBIMO, DA BOMO V MARIBORU LEPO ŽIVELI TUDI V PRIHODNJE

Maribor je lepo mesto. Njegova naravna bogastva, privlačna krajina in bogata kulturna dediščina so prednosti, ki prebivalcem omogočajo kakovostno bivanje in hkrati ponujajo številne podjetniške priložnosti.

V Mestni občini Maribor podpiramo takšne priložnosti, ki bodo podpirale vseprisotne svetovne in evropske trende trajnostnega razvoja. Želimo si namreč, da bo mesto ostalo lepo in prijetno za bivanje tudi v prihodnje in da se bodo Mariborčani, ki so se preselili v druge kraje, z veseljem vrnil. Le tako bomo lahko mesto razvijali naprej in poskrbeli za kakovostno življenje vseh meščank in meščanov.

Ravno zato smo se z veseljem priključili nekaterim pilotnim evropskim projektom na področju trajnostnega razvoja. V projekte želimo privabiti inovativne posameznike, da s svojimi idejami in znanjem prispevajo k uspešnosti naše zaveze, da bomo mesto naredili prijetno za vse, ki tu bivajo, a bomo hkrati upoštevali načela trajnostnega razvoja in pametnih mest.

Z izrazom »trajnostni razvoj« označujemo prizadevanja za izboljšanje življenja ljudi, ne da bi zaradi tega izčrpali naravne vire in ekosisteme, od katerih so odvisna naša gospodarstva in družbe. Če temu dodamo še inteligentno upravljanje in učinkovitost, govorimo o pametnem mestu.

Pobuda Pametno mesto Maribor (Smart City Maribor Initiative) je bila ustanovljena z namenom aktiviranja trajnostnega razvoja urbane okolja in spodbujanja inovativnosti v mestu Maribor z vpeljavo pametnih storitev, izdelkov in teh-

nologij. V zadnjih nekaj letih smo na tem področju tudi v naši občini zelo napredovali.

Nekaj dosežkov, ki Maribor uvrščajo ob bok uspešnim pametnim mestom:

1. Na področju pametnega okolja in energije je bila lepo sprejeta **Moja voda na dlani**, spletna aplikacija Mariborskega vodovoda, prek katere meščani sporočajo stanje vodomeroev in morebitne motnje ter pregledujejo račune. Na objektih je zaslediti vedno več **pametnih vodomeroev**, ki so v primerjavi s klasičnimi natančnejši in omogočajo odčitek na daljavo.
2. Spletna storitev **Izboljšajmo Maribor** omogoča vsakomur, da na enostaven način odda pobudo v Mestni občini Maribor. Na ta način je komunikacija meščanov z lokalno skupnostjo enostavnejša in učinkovitejša.
3. Maribor postaja eno izmed osmih središč z visoko zmogljivimi računalniki v Evropi. Konec naslednjega leta bodo na Inštitutu informacijskih znanosti IZUM v Mariboru zagnali **superračunalnik HCP RIVR**, ki sodi med 35 najzmogljivejših računalnikov na svetu. Podpiral bo evropsko raziskovalno področje in industrijo pri razvoju novih znanj in aplikacij na vseh področjih, od medicine, naprednih materialov do boja proti podnebnim spremembam.
4. V Mariboru je na avtobusih mestnega prometa na voljo

brezplačen dostop do brezžičnega interneta. Tudi s takšnimi ukrepi skupaj s partnerji spodbujamo trajnostno mobilnost v mestu.

5. Na področju pametnega bivanja in urbanega načrtovanja so raziskovalci s FERI-ja razvili **najboljši algoritem za razpoznavo objektov na svetu** – z natančnostjo nad 97 odstotkov.

Zavedamo se, da je trajnostni razvoj edino gonilo napredka ter boljšega življenja za vse in da moramo v tem projektu sodelovati vsi – posamezniki, občine, države, svet. Naša zaveza je, da bomo skupaj s partnerji še naprej izvajali projekte, ki bodo zmanjševali neenakosti med ljudmi, ohranjali naravne vire in pozitivno vplivali na podnebne spremembe. Z vključevanjem v različne pilotne projekte (**RESOLVE, MELINDA, Pešbus, Aktivno v šolo ...**) z omejevanjem in spodbujanjem alternativnih oblik prometa znižujemo ogljikove izpuste v mestu.

Kako trajnostno smo naravnani in katere ukrepe moramo morda še sprejeti za pospešitev napredka, sta vprašanji, na kateri bomo odgovore dobili na izboru za Zeleno prestolnico Evrope leta 2022. Kandidiramo skupaj z lokalnimi javnimi podjetji. Prepričani smo, da smo na dobri poti, po kateri vztrajno in inovativno napredujemo skupaj s številnimi partnerji, katerih skupni cilj nam je kakovostno bivanje v razvitem, vzdržnem okolju.

Pripravila: MOM

INNOVUM JE EDINSTVENA PRILOŽNOST ZA RAZVOJNI PREBOJ VZHODNE SLOVENIJE

**V času vse
večje globalne
konkurenčnosti
in tehnološkega
napredka
slovensko
inovacijsko okolje
vse bolj zaostaja
za evropskim
povprečjem.**

Piše: dr. Anton Habjanič
direktor TehnoCentra UM d. o. o.

Zlasti v Vzhodni Sloveniji so inovacijski potenciali razdrobljeni, viri financiranja omejeni in podporno okolje za inovacije neorganizirano. K slabši inovacijski sposobnosti našega gospodarstva prispeva tudi močno centralizirana država. Celovito rešitev za izboljšanje obstoječega stanja Univerza v Mariboru ponuja s platformo INNOVUM.

Po raziskavi European Innovation Scoreboard iz leta 2019 se je slovenski inovacijski indeks v primerjavi z letom 2011 zmanjšal za 10,6 % in Slovenija je tako iz druge najmočnejše skupine močnih inovatorjev (kamor spadajo npr. tudi Nemčija, Avstrija in Francija) zdrsnila v skupino zmernih inovatorjev, kjer nam družbo delajo Madžarska, Hrvaška, Ciper itd. Razlike v stopnji razvitosti med Vzhodno (VKR) in Zahodno kohezijsko regijo (ZKR) so se v Sloveniji v zadnjih letih močno povečale. Indeks razvojne ogroženosti praktično v vseh razvojnih regijah VKR presega 120, v Pomurski regiji celo 160, medtem ko je npr. v Osrednjeslovenski le 35,5. Zdi se, da država ta dejstva kar nekako ignorira, saj so javna sredstva, ki jih namenja za raziskave in razvoj, kot osrednje gonilo regijskega razvoja, v VKR precej nižja kot v ZKR.

Univerza v Mariboru se bolj kot kdaj koli zaveda tega problema in svoje proaktivne vloge pri razvoju regije. Osrednji projekt sedanjega rektorja je tako vzpostavitev Tehnološkega inovacijskega centra – INNOVUM, ka-

terega poglavitni cilj sta zagotovitev sodobne raziskovalne infrastrukture in vzpostavitev organiziranega podpornega okolja, v katerem bodo različni podporni mehanizmi VKR (od podjetniških inkubatorjev, pisarn za prenos tehnologij, razvojnih agencij, gospodarskih zbornic, tehnoloških parkov do obrtno-podjetniških con itd.) ponujali medsebojno usklajene storitve oz. različne oblike podpore za gospodarstvo po načelu »vse na enem mestu«, da bodo podjetja točno vedela, kakšne oblike pomoči v regiji obstajajo in na koga se lahko obrnejo v različnih fazah svojega razvoja. Za Cono Tezno je to priložnost, da z dostopom do sodobne raziskovalne infrastrukture, raziskovalnih zmogljivosti, programov in storitev, ki jih bo ponujal INNOVUM, postane tehnološko visoko razvito industrijsko, storitveno in raziskovalno območje, kjer se lahko vzpostavi tudi znanstveni tehnološki park.

Nujno je torej, da med vsemi deležniki inovacijskega ekosistema, ki ga sestavljajo gospodarstvo, vlada, institucije znanja, podporne organizacije in civilna družba, prevlada zavedanje o pomembnosti tega projekta za razvoj VKR in da pristojna ministrstva prepoznajo dodano vrednost organiziranega in pod skupnim krovnim konceptom ter enotnimi standardi koordiniranega inovacijskega podpornega okolja, ki bo nastalo pod okriljem INNOVUM, in ga ustrezno finančno podprejo. Država je namreč močna toliko, kolikor je močan njen najšibkejši člen.

*V prihajajoče leto stopimo povezani.
Le tako se bomo lahko na koncu
družno veselili skupnih uspehov.*

Srečno 2020.

54. FESTIVAL BORŠTNIKOVO SREČANJE TUDI V CONI TEZNO

Gledališče je umetnost, ki ima v Sloveniji dolgo in častitljivo tradicijo. Razpira pomembna bivanjska in družbena vprašanja, kar je seveda obarvano s posebnostmi prostora, v katerem je. Kljub temu na odrih po Sloveniji nastajajo predstave, ki navdihujejo in vznemirjajo tudi gledalce in strokovno javnost po vsem svetu.

Med predstavami tekmovalnega programa letošnjega Festivala Borštnikovo srečanje je strokovna žirija posebej izpostavila predstavi *še ni naslova* in *Ali: Strah ti poje dušo*, ki sodita v vrh slovenskega in evropskega gledališča. Ravno slednja je bila odigrana v stari kotlovnici v Coni Tezno, ki se je za dva dni spremenila v gledališki prostor in kot ambient navdušila tako gostujočo igralsko ekipo kot tudi obiskovalce.

Žirija 54. Festivala Borštnikovo srečanje je z odločitvami za posamezne nagrade izpostavila umetniške čudeže nepozabne, presunljive, krhke in silovite. Pravijo, da zaradi njih nikoli nič več ne bo tako kot prej.

Umetniški direktor: Aleš Novak

Selektor: Matjaž Zupančič

Strokovna žirija: Uršula Cetinski (predsednica), Andreja Kopač, Aldo Milohnič, Dora Ruždjak Podolski, Giorgio Ursini Uršič

Veliko nagrado Festivala Borštnikovo srečanje za najboljšo uprizoritev je prejela predstava *še ni naslova* v režiji Tomija Janežiča in v produkciji Slovenskega mladinskega gledališča. Režiser je prejel tudi Borštnikovo nagrado za najboljšo režijo. V isti predstavi so blesteli tudi Matej Recer in Stane Tomazin, ki sta prejela Borštnikovi nagradi za igro, ter Anja Novak, ki je prejela Borštnikovo nagrado za mlado igralko. Žirijo sta s svojo igro v predstavi *Ali: Strah ti poje dušo* prepričala tudi **Iztok Dražnik** Jugz vlogo Salema in **Nataša Barbara Gračner** z vlogo Emmi; oba sta prejela Borštnikovi nagradi za igro. Za izvirno dramsko besedilo predstave *Tih vdih* v produkciji Mestnega gledališča ljubljanskega je Borštnikovo nagrado za dramsko besedilo prejel **Nejc Gazvoda**. Borštnikova nagrada za oblikovanje svetlobe je pripadla **Borutu Bučinelu** za oblikovanje svetlobe v predstavi *Ljudomrznik* v produkciji Slovenskega ljudskega gledališča Celje, Borštnikova nagrada za avtorsko glasbopu **Arturu Anecchinu** za avtorsko glasbo v predstavi *Macbeth* v produkciji Slovenskega narodnega gledališča Nova Gorica. Posebno nagrado žirije za umetniško gesto v predstavi *Ali: Strah ti poje dušo* je prejel **Sebastijan Horvat**, **Dragan Živadinov** pa za umetniško vizijo v predstavi *REKA, REKA/ Syntapiens::IZ*. Nagrado Društva gledaliških kritikov in teatrologov Slovenije za najboljšo predstavo pretekle sezone (2018/2019) je prejela uprizoritev besedila Rainerja Wernerja Fassbinderja: **Ali: Strah ti poje dušo** v režiji Sebastijana Horvata in produkciji SNG Drama Ljubljana.

Pripravila: M. V.

V Coni Tezno so uprizorili predstavo **Ali: Strah ti poje dušo**

Novičke

DUALIS OD DECEMBRA NA SKORAJ 2.000 M²

**Družba Dualis d. o. o. je pooblaščen
zastopnik in serviser proizvajalca IVECO
Bus v Sloveniji.**

Piše: M.V.

Svoje poslovne prostore so že pred časom našli na naslovu Cesta k Tamu 24, z mesecem decembrom so se selili še v sosednje prostore. Podjetje se namreč razvija in počasi raste. S širitvijo se odpira več delovnih mest v servisu, pridobili bodo tudi več potrebnega parkirnega prostora za avtobuse.

Podjetje Dualis se ukvarja s trženjem novih in specialnih avtobusov IVECO, rabljenih avtobusov, avtobusnih šasij, rezervnih delov, komponent, nadgradenj in dodelav. Poleg prodaje avtobusov ponujajo tudi vrhunske servisne storitve, svetovanje in vzdrževanje avtobusov in tovornih vozil IVECO. Hitro diagnostiko napak in okvar jim omogoča vrhunska elektronska oprema. Njihovi visoko usposobljeni serviserji z dolgoletnimi izkušnjami v stroki pa so kos tudi najzahtevnejšim popravilom. Kot pravi direktor Drago Izlakar: »Temelj uspešnega poslovanja našega podjetja so zadovoljni kupci!«

**IVECO
BUS**

dualis

ZAGNALI PROTOTIPNI SUPERRAČUNALNIK

27. novembra so na Univerzi v Mariboru s simbolnim pritiskom na gumb slavnostno zagnali prototipni superračunalnik, ki je bil zgrajen v okviru projekta »Nadgradnja nacionalnih raziskovalnih infrastruktur – HPC RIVR«.

Slovesnosti so se udeležili predsednik Vlade Republike Slovenije Marjan Šarec, minister za gospodarski razvoj in tehnologijo Zdravko Počivalšek in državni sekretar na Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport dr. Jernej Štromajer. Prototipni superračunalnik je tako postavljen za namen razvoja in testiranja sistemskih in programskih rešitev za osnovno vozlišče. HPC RIVR @ UM, ki je nameščen v namenskem superračunalniškem zabojniku na Univerzi v Mariboru, je nadgradnja obstoječega HPC CORE @ UM, ki je bil vzpostavljen leta 2013. Projekt financirata Evropska unija iz Evropskega sklada za regionalni razvoj (80 %) ter Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport (20 %), v okviru Operativnega programa za izvajanje evropske kohezijske politike 2014–2020. Skupna višina sredstev je 20 milijonov evrov. Prijavitelj in koordi-

nator projekta »HPC RIVR« je Univerza v Mariboru, konzorcijska partnerja sta Institut informacijskih znanosti in Fakulteta za informacijske študije v Novem mestu, pogodbeni pa vse javne raziskovalne organizacije, ki so članice konzorcija Slovenskega nacionalnega superračunalniškega omrežja SLING.

Projekt HPC RIVR bo združil raziskovalno delo, strokovno znanje in infrastrukturne zmogljivosti, ki bodo zagotavljale popolne, interdisciplinarne pristope k skupnim dejavnostim raziskav in inovacij, kar bo vplivalo na dvig kakovosti znanstveno-raziskovalnih dosežkov, izboljšalo se bo podporno okolje za gospodarstvo in s tem pripomoglo h konkurenčnejšemu gospodarstvu.

Foto: Marko Pigac

**Rubriko pripravlja:
Maja Vintar**

NEMŠKA IN SLOVENSKA PODJETJA NA OHLAJANJE GOSPODARSTVA TOKRAT BOLJE PRIPRAVLJENA

Direktorica Slovensko-nemške gospodarske zbornice Gertrud Rantzen na poslovno-izobraževalnem zajtrku v Coni Tezno

Piše: Mateja Šoštaric

Gostja oktobrskega poslovno-izobraževalnega zajtrka v Mariboru v soorganizaciji PPC Tezno, podjetja EVRA in revije Direktor je bila direktorica Slovensko-nemške gospodarske zbornice Gertrud Rantzen, ki pravi, da je slovensko gospodarstvo po njenih besedah pomemben partner za Nemčijo, saj se je blagovna menjava med državama začela pri štirih milijardah evrov, zdaj pa ta znaša že okoli 12 milijard evrov. Slovensko-nemška gospodarska zbornica ne skrbi le za povezovanje med slovenskimi in nemškimi podjetji, temveč tudi za poslovanje med državami, kjer so prisotni. Poslovno povezovanje teče v obe smeri – iz Slovenije v Nemčijo in obratno. Zbornica trenutno šteje okoli 300 članov, pomemben segment njenega delovanja je tudi mreženje.

»Slovenija se je v zadnjih dveh desetletjih izredno razvila. Prednosti slovenskih podjetij so predvsem v tem, da je tukaj veliko majhnih in inovativnih podjetij, ki so zelo fleksibilna in tudi cenejša. Metaforično, če je Nemčija tanker, je Slovenija jadrnica. Prostora za izboljšave pa vidim predvsem v pozicioniranju in marketingu gospodarskih subjektov, ki naj delajo na večji prepoznavnosti in iskanju različnih kanalov. V prihodnje vidim veliko priložnosti za slovenska podjetja v Nemčiji na področju zdravstvenih rešitev, v avtomobilski industriji in energetiki,« meni direktorica Slovensko-nemške gospodarske zbornice Gertrud Rantzen.

Za morebitno ohlajenje gospodarstva pa pravi, da »ni razlogov za pesimizem, je pa treba biti realist glede tega, da nedvomno prihaja do ohlajanja gospodarstva, ki bo vplivalo tudi na slovenska podjetja«. »Prepričana sem, da ne bo šlo za krizo takih raz-

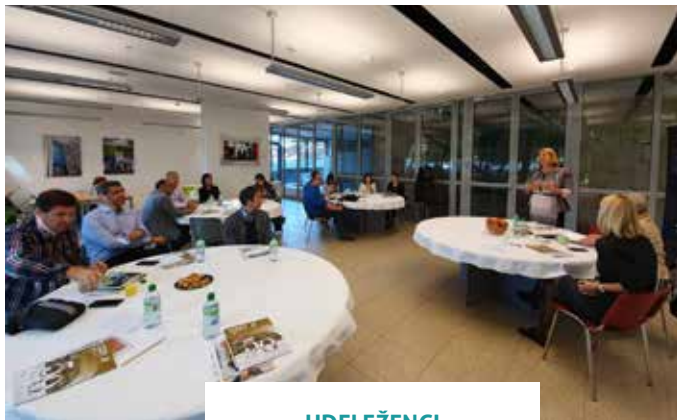
mer, kot smo jo imeli pred desetletjem. Tako nemška kot slovenska podjetja so v tistih časih prejela lekcijo in danes ne stavijo več le na kratkoročne dobičke, pač pa so bolj previdna in razmišljajo tudi o časih, ko ni vse idealno,« pravi Rantzenova in dodaja, da se zdaj podjetniki, še zlasti manjši, kakršnih je v Sloveniji večina, zdaj znajo hitreje prilagoditi na potrebe trga. Podjetjem svetuje, naj se pripravijo tudi z vlaganjem v razvoj in izobraževanje svojih zaposlenih.

Pogovor sta s simultanim prevajanjem vodili Simona Lobnik Ambrožič, direktorica podjetja EVRA in odgovorna urednica revije Direktor, ter Mateja Ahej, direktorica podjetja Targo finance. Mesečni poslovno-izobraževalni zajtrki so namenjeni podjetnikom, direktorjem, vodjem različnih področij in vsem, ki delajo s strankami ali jih obravnavajo področje zanima.

POSLOVNI ZAJTRK

Iz leve: Simona Lobnik Ambrožič, direktorica podjetja EVRA, z gostjo Gertrud Rantzen in Matejo Ahej, ki je dogodek povezovala.

UDELEŽENCI

Dogodek je požel veliko zanimanja pri podjetnikih v Coni Tezno, ki si želijo razširiti svoj posel na nemški trg.

Za še bolj ugodno bančno poslovanje.

Za nove stranke smo pripravili **poslovne pakete** s storitvami, ki jih uporabljate najpogosteje. Ugodnosti:

- **Brezplačno vodenje** poslovnega računa za 6 mesecev,
- **brezplačna letna članarina** za plačilno kartico Activa Mastercard,
- **polovični stroški odobritve** prvega posojila ali limita na računu,
- pridobitev poslovne plačilne kartice **Activa Maestro**,
- številne ugodnosti pri opravljanju plačilnega prometa,
- storitev e-račun **brez pristopnine**,
- **brezplačne vse storitve** za e-račun za določeno obdobje,
- spletna banka DBS PRONET **brez pristopnine** in **brez mesečnega nadomestila** za 6 mesecev.

Nudimo vam tudi **hitro** in **ugodno pridobitev financiranja**.

Več informacij v poslovalnici Maribor, na Ulici Eve Lovše 15,
pri naših svetovalcih, Marku Jezerniku (02 330 28 54, marko.jezernik@dbi.si) ali
Milošu Kasesniku (02 330 28 63, milos.kasesnik@dbi.si)
ali na www.dbi.si

 DEŽELNA BANKA SLOVENIJE

moji zemlji predana

KONFLIKT NAJ BO NOVA PRILOŽNOST

Piše: Igor Ambrožič

Nesporazumov, prepiranja, glasnega in vztrajnega argumentiranja ter stalnega boja mnenj v delovnem okolju večina ljudi ne mara. Za to obstaja več vzrokov. Eden izmed pogostih, nezavednih, je ta, da v tovrstnih situacijah na neprijeten način podoživljamo situacije iz primarne družine, kjer smo bili priča prepiranju ter medsebojnim agresivnim impulzom med starši ali med brati in sestrami. Vemo pa, da že kot otroci tudi na ta način večamo

mentalno kapaciteto, posebej njen čustveni del, saj se med procesom lastnega zorenja zavedamo, da je tu in tam potrebna odločna izmenjava argumentov in prepiranje, kar spremlja določena mera verbalne agresije. Vendar je bilo to učenje v otroštvu koristno in bo v odrasli dobi potencialno učinkovito le, če po konfliktnem razvoju situacije ni izostajala zadnja lekcija: pomiritev, odkrita beseda, iskanje konsenza in realizacija novih idej ter pogledov.

Kakorkoli, konflikti v službi niso prijetni. Še posebej, če jih spremljajo užaljenost, grožnje, solze, umik v pasivno stanje, obstrukcija delovnih procesov ter na koncu toksično delovno ozračje, v katerem je nemogoča samouresničitev, realizacija posameznika in razvoj delovnega tima in s tem celotne organizacije.

CONA ČUSTVENEGA IN KOGNITIVNEGA UDOBJA

Vsaki konfliktni situaciji v podjetju

bi morala slediti analiza, kaj se je pravzaprav zgodilo, kdo je v konfliktu in zakaj. Zatem je potrebno najti skupno, kompromisno rešitev ali sveže ideje, kako naprej. Te procese usmerja vodja, manager, direktor, aktivno pa morajo sodelovati vsi vpleteni. Procesi zahtevajo čas, voljo, energijo ter določeno mero znanja in izkušenj. Žal pa se pogosto dogaja, da niti vodje, niti sodelavci niso pripravljeni investirati časa in energije v izboljšanje odnosov, ki bi moralo slediti konfliktu ter ostajajo v zavajajoči in mnogokrat toksični coni čustvenega in kognitivnega udobja. Velikokrat je toksičnost odnosov v podjetju prepoznana šele takrat, ko zanihajo ekonomski kazalniki in vsakodnevni, sicer solidno izvajani rutinski delovni procesi, niso dovolj, saj so prekinjeni s pogostimi konflikti.

Konflikt je zato vedno znova priložnost, da se izboljšajo delovni procesi, da se okrepijo medsebojni odnosi in sodelovanje ter da se konstruktivno preseganje konfliktov na koncu odrazi v pozitivnih kazalnikih poslovanja. Potrebno pa je investirati čas in energijo saj se samo po sebi ne bo zgodilo nič, odnosi in konflikti se bodo poglobljali in vedno težje jih bo izkoristiti za napredek. Zakaj pravimo, da v izboljšanje odnosov – investiramo? Zato, ker tudi tu natančno ne vemo, podobno, kot v ekonomskih investicijah, koliko bomo pridobili. Morda bistveno manj, kot smo želeli in bo potrebno še kar nekaj »investicijskih ciklusov« (v obliki pogovorov, sestankov,

konzaltingov in coachingov), da bomo zaznali stabilen, pozitiven trend. Morda pa bo uspeh skoraj hipen in bomo morali ponovno analizirati, čemu tako nenaden uspeh v preseganju konflikta. To bo potrebno zato, da še bolj izostrimo naša unikatna orodja spoprijemanja s konfliktnimi situacijami v našem podjetju, saj ima vsako podjetje unikatne specifične.

PREPOZNAVANJE POVODOV, ODPRAVLJANJE VZROKOV

Ločiti moramo med povodi in vsebinskimi vzroki konfliktov v delovnem okolju. Povod za konflikt je lahko marsikaj, včasih zadostuje malenkost, slabo osebno razpoloženje, preostra beseda in vname se prepir. Velikokrat pa šele ekonomska oziroma finančna škoda razgali globoko konfliktno razpoko med sodelavci ali med delovnimi skupinami znotraj podjetja. Takrat je čas za alarm in odločno ukrepanje, predvsem pa

Vsaki konfliktni situaciji v podjetju bi morala slediti analiza, kaj se je pravzaprav zgodilo, kdo je v konfliktu in zakaj.

potrežljivo analizo in odpravljanje vzrokov konflikta. Ti so lahko systemske narave, tičejo se morda slabe organizacije dela, nedorečene delitve nalog med sodelavci ipd. Komunikacija med vsemi vpletenimi in usmerjanje v izboljšanje in preseganje ponovnih konfliktov pa bo moralo postati nov »modus vivendi«. Za izboljšanje stanja so odgovorni vsi – vodja, manager in vsi člani delovne organizacije. Izkušnje še kažejo, da je v situacijah, ko se naenkrat pokaže več vzrokov za stalne konflikte in s tem slabše ekonomske rezultate, zelo koristno sodelovanje sistemskih, procesnih konzultantov, ki v podjetje vstopijo neobremenjeni s starimi zamerami in konflikti.

IZPLAČILO DOBIČKOV ŠE V LETU 2019?

Piše: Mateja Ahej, Targo finance

V luči sprejetih davčnih sprememb je vprašanje lastnikov podjetij, ali izplačati dobičke še pred zaključkom koledarskega leta, popolnoma na mestu.

ZAKAJ SLOVENSKI PODJETNIKI NE IZPLAČUJEJO DOBIČKOV?

Praviloma družbe z razpršeno lastniško strukturo že v aktih družbe (družbena pogodba, statut) opredelijo, koliko dobička bodo na letni ravni razdelile med družbenike. Medtem ko lastniško zaprte družbe z malim številom družbenikov dobičkov v Sloveniji praviloma ne izplačujejo. Vzroke za takšno ravnanje velja iskati na različnih ravneh:

- **dobiček ni monetiziran;** pomeni, da smo sicer knjigovodsko ustvarili dobiček, vendar ga še nismo udenarili – da se bo naš dobiček znašel na TRR podjetja, bo najprej treba izterjati terjatve in prodati zaloge. Podjetje dejansko nima sredstev za izplačilo dobička, kljub knjigovodsko izkazani visoki postavki bilančnega dobička.
- **investiranje in razvoj;** podjetniki se ob investicijah odločajo, ali bodo te izvedli z lastnim kapitalom ali bodo v le-te vključili zunanje financerje. Za optimalno kapitalno strukturo bi bilo najbolje poiskati tisto točko, ki zagotavlja najvišjo donosnost, a po izkušnjah z gospodarsko krizo v letih 2008–2014, ko so bila podjetja prezadolžena, so lastniki pri zunanjem financiranju zelo previdni in investicije raje izvajajo iz lastnih sredstev. Posledično se zmanjšajo denarna sredstva, ki bi jih lahko namenili izplačilu dobičkov.
- **dobiček »na rezervu«;** zagotovo je dobro, da zna podjetnik presoditi, kakšen del denarnih sredstev potrebuje za poslovanje in uresničitev strateških načrtov, a opaziti je, da imajo prenekatera slovenska podjetja na TRR podjetij znatne presežke, ki jih niti ne plemenitijo, niti jih ne namenijo poslovnim namenom podjetja.

KAKO IZPLAČAMO DOBIČEK?

Kadar dobiček izplačujemo lastnikom – fizičnim osebam, moramo **v podjetju izračunati, odtegniti in plačati davčni odtegljaj** kot dohodnino. Davčna osnova za izračun dohodnine od dohodka iz kapitala (dividende) je kar celoten znesek, ki smo ga določili za izplačilo posameznemu lastniku. Praktično to pomeni, da izplačevalec obračuna in plača dohodnino za upravičenca, ta pa kot fizična oseba s

samo dividendo nima dodatnih obveznosti, saj je obdavčitev cedularna.

Podjetje sme izplačati dobiček do višine ustvarjenega bilančnega dobička, torej tistega, ki je dejansko na voljo lastnikom.

Pred izplačilom mora skupščina družbenikov sprejeti sklep (v skladu s statutom oz. družbeno pogodbo), v kakšni višini in komu se dobiček izplača. Šele na tej podlagi sme izplačevalec ukrepati in izplačati navedene zneske.

IZPLAČILO DOBIČKA 2019 VS. IZPLAČILO DOBIČKA 2020 IN DALJE

Do konca leta splošna davčna stopnja davka od dohodka iz kapitala oz. poenostavljeno pri izplačilu dobička znaša 25 %. Po 1. 1. 2020 se bo splošna davčna stopnja dvignila na 27,5 %, torej bo višja za 2,5 %. Pri 100.000 evrih bruto znesku izplačila dobička boste kot lastnik v letu 2019 torej prejeli na vaš osebni TRR 75.000 evrov, po 1. 1. 2020 pa za 2.500 evrov manj, torej 72.500 evrov. Pri večjih izplačilih bo seveda absolutni znesek razlike še višji. **Zato ob dejanskih prostih sredstvih, namenjenih lastnikom, velja razmisliti o izplačilu še v letu 2019.**

Uspešnim podjetjem, ki ustvarjajo pozitivne poslovne rezultate v luči relativno visoke obdavčitve, priporočamo razmislek o **prestrukturiranju svojega davčnega položaja**. Razmisliti je treba, kolikšen del kapitala lastnik dejansko potrebuje za poslovanje družbe in koliko za osebno rabo. Če mu namreč nastajajo presežki, jih je smiselno prenašati na holdinške družbe, kjer se lahko porabljajo za nove naložbe. Takšen prenos bo imel minimalne davčne učinke tudi po predvideni spremembi zakonodaje, zato z izplačili dobičkov pri takšnem načrtovanem prestrukturiranju nima smisla hiteti.

PRIPRAVLJENI V NOVO POSLOVNO LETO

Piše: Mateja Ahej, Targo finance

Leto se zaključuje in naše misli so pri podrobnostih zaključevanja pričujočega gospodarskega leta, zdaj že znamo oceniti, ali smo/bomo leto zaključili, kot je bilo zastavljeno, ali pa je kje malo zmanjkalo.

Ob dejstvu, da se gospodarska rast umirja, verjetno vsi skupaj že zremo v leto 2020, pa vendar upam, da ne preveč zaskrbljeno in pesimistično, saj tak pogled še nikoli ni prinesel dobrih poslovnih rezultatov.

Sploh v razmerah, ki so rahlo bolj negotove kot morda prejšnjih nekaj poslovnih let, bi bilo smiselno že tam oktobra, novembra razmišljati o poslovnem in finančnem načrtovanju za prihodnje leto. Za zamudnike, ki boste morda šele ob dejanskem koncu leta pogled usmerili naprej, pa nekaj napotkov k takemu načrtovanju.

NAČRTOVANJE PRI »VELIKIH« IN »MALIH«

V velikih korporacijah z razpršenim lastništvom sta tako strateško kot operativno načrtovanje nujna in sta precej formalizirani. Načrtovanje se izvaja po ustaljenem letnem urniku v posebej zato organiziranih poslovnih enotah oz. oddelkih. Strateški in operativni načrt predstavljata okvir poslovanja. Nihče ne dvomi o nujnosti priprave takšnih dokumentov.

V malih in srednjih podjetjih pogosteje slišimo vprašanje o dejanski potrebnosti takšnega načrtovanja,

saj so po naravi bolj fleksibilna in tudi dovzetna za nepredvidene spremembe. Proces načrtovanja večinoma ni del rednih dejavnosti, prav tako ni sistemiziran.

ANALIZA

Osnova za kakovostno pripravo operativnih načrtov je natančna analiza vseh dejavnikov, ki bodo vplivali na poslovanje podjetja (gospodarstvo, panoga, konkurenca, kupci, resursi, kulturno in politično okolje, kadri ipd.). Nekateri podatki so na voljo že pripravljene, npr. za analizo okolja bodo pomemben vir informacij, ki jih o panogah in gospodarstvu objavljajo specializirane agencije, kot npr. Urad za makroekonomske raziskave RS, Evropska komisija, združenja, zbornice.

Poznavanje gospodarskih in panožnih gibanj je ključno predvsem za podjetja, ki delujejo v t. i. cikličnih dejavnostih. Tam se vsaka sprememba bistveno odrazi. Statistika sicer ne more pojasniti in napovedati vsega, a vendar naj predstavlja enega izmed meril za določanje letnih rasti prodaje in odhodkov.

ANALIZA PRETEKLEGA POSLOVANJA

V kontekstu poslovnega in finančnega načrtovanja gre pri analizi poslovanja za zbiranje, urejanje in primerjanje preteklih poslovnih rezultatov v luči preteklih notranjih in zunanjih dejavnikov. Najbolje bi bilo, če bi imeli pregled vsaj nad tremi preteklimi poslovnimi leti.

Nekaj splošnih parametrov iz izkaza poslovnega izida, ki jih je smiselno izračunavati v vsakem podjetju, ne glede na dejavnost in velikost:

- % stroškov prodanega blaga in materiala v čistih prihodkih od prodaje;
- % stroškov storitev v čistih prihodkih od prodaje;
- % stroškov dela v čistih prihodkih od prodaje;
- EBITDA in EBIT ter pripadajoči EBITDA in EBIT marža v %.

Takšna analiza ima bistveno večjo izpovedno moč kot primerjava »year to year« posameznega stroška. Na ta način lahko ugotovimo, da se nekateri stroški relativno gledano ne spreminjajo dosti, kljub temu, da absolutno gledano npr. rastejo. Posebno pozornost v stroškovni analizi namenimo tistim stroškom, ki nesorazmerno hitreje rastejo kot prodaja ter se podrobno posvetimo razlogom in možnostim za odpravo nesorazmerja (npr. dogodki na svetovnih trgih surovin ipd.).

Na strani stanja sredstev in obveznosti pa moramo nujno spremljati:

- dneve vezave kratkoročnih poslovnih terjatev, zalog in obveznosti ter stanje neto obratnega kapitala;
- Capex oz. nove investicije;
- gibanje in stanje dolga do finančnejev.

Po opravljeni analizi bomo lahko bistveno bolj natančno napovedali gibanje poslovanja v prihodnje.

STRATEŠKO NAČRTOVANJE

Oblikovanje jasne strategije podjetja (poslanstva, strategije, politike, ciljev) je osnova za pripravo dolgoročnih in kratkoročnih poslovnih in finančnih načrtov.

Za dolgoročni uspeh poslovanja je za podjetja pomembno vprašanje, »kam so namenjena« in kako bodo »tja prišla«. Brez jasnega smerokaza se podjetja ob obilici aktualnih poslovnih dogodkov, novih priložnosti in informacij kaj hitro znajdejo v slepi ulici.

OPERATIVNO NAČRTOVANJE IN RAZLIČICE (SCENARIJI)

Operativni načrt je (časovno) zelo blizu izvedbi v poslovanju in ga zato tudi težje prilagajamo. Za operativni načrt naj bi veljalo, da je pripravljen dovolj natančno, da večje prilagoditve ne bodo potrebne. V času nenehnih sprememb je morda smiselno pripraviti različice operativnih načrtov. Če je poslovni partner v težavah in bi to lahko bistveno vplivalo na naše poslovanje, moramo to danes predvideti.

Osnovni poslovni in finančni načrt se bistveno ne bo razlikoval od tistih, ki jih tudi sicer pripravljamo, vendar bomo na osnovi opravljenih analiz pripravili različice poslovnega in finančnega načrta.

Različice bodo nastajale v treh korakih:

1. Opredelitev potencialnih negativnih dogodkov npr.:

- zmanjšanje naročil s strani glavnega kupca za 20 %
- podaljšanja časa vezave terjatev
- znižanje razpoložljivih kratkoročnih posojil s strani bank za 20 %

2. Opredelitev blaženja vpliva na poslovanje

- stroškovna optimizacija, iskanje novih kupcev in prodajnih poti ipd.
- aktivna izterjava zapadlih neplačanih terjatev, popusti za hitrejše plačnike
- pridobivanje novih ponudb s strani bank, nabave »just-in-time«, krajšanje plačilnih rokov kupcem

3. Načrtovanje dejavnosti

- ključne poslovne funkcije, ki se morajo aktivirati,
- opredelitev vloge posameznikov,
- naloge,
- stroški.

Na podlagi vsakega »znanega« dogodka, ki bi lahko poslabšal ali izboljšal poslovne načrte, popravimo različico (scenarij) poslovnega in predvsem finančnega načrta. Če takšnih dogodkov ni možno natančno opredeliti, lahko operiramo tudi z imaginarnimi podatki v smislu: optimističen scenarij, pesimističen scenarij, pesimističen scenarij 1, realen scenarij, scenarij menedžerja.

SPREMLJANJE UČINKOV IN SPREMENB (KONTROLING)

V odvisnosti od kompleksnosti poslovanja in velikosti podjetja je treba vključiti primerne mehanizme za prepoznavanje morebitnih odstopanj od zastavljenega. Zapisani merili pa bosta poleg dejavnosti podjetja tudi omejitev za izbiro primernih orodij za nadziranje in vrednotenje poslovanja. Osnovno orodje, primerno za večino podjetij, bodo že v osnovnih Excelovih preglednicah prikazana odstopanja (%) od načrtovanih. Bolj celovito spremljanje poslovanja in uresničevanje načrtov pa bodo zagotovila orodja, kot so koncept ekonomskega dobička in njegove izvedenke (EVA), primerjalno presojanje (benchmarking) in uravnotežen sistem kazalnikov (BSC). Vsekakor orodje ne sme biti samo sebi namen, služiti mora hitremu prepoznavanju odstopanj in primernemu odzivanju.

IZVEDBA IN PODPORA

Osnovno informacijsko orodje načrtovanja v večini podjetij je Excel, ki na ravni posameznika zagotavlja vso potrebno prilagodljivost in je odlično orodje za delo s preglednicami. Kadar se v proces načrtovanja vključuje več oseb (sektorjev, oddelkov), pa takšno načrtovanje v Excelu hitro postane nepregledno in neažurno. Na trgu najdemo primerne, dovolj individualne, vendar standardizirane programske rešitve – Business Objects, BPC, SAP in druge, ki bodo olajšale poslovno načrtovanje.

V novem poslovnem letu vam želim čim več uresničenih poslovnih in finančnih načrtov.

PROJEKT SOŽITJE

Za večjo varnost v cestnem prometu

Piše: Maja Vintar

Projekt Sožitje za večjo varnost v cestnem prometu se od meseca marca 2015 postopoma izvaja po vsej Sloveniji.

Z namenom, da bi se starejši vozniki in voznice na naših cestah čim dlje počutili varne in da bi čim dlje ostali mobilni, so na Javni agenciji Republike Slovenije za varnost prometa v sodelovanju z Generalno policijsko upravo, DARS-om, Zvezo društev upokojencev Slovenije, RKS-jem ter drugimi pripravili projekt »SOŽITJE ZA VEČJO VARNOST V CESTNEM PROMETU«, s katerim izvajajo celovite preventivne dogodke oz. usposabljanja za seniorje in upokojence po vsej Sloveniji.

15. oktobra so tovrstno usposabljanje izvedli tudi v Mariboru. Obravnavali so naslednje teme:

- osvežitev znanja prometnih predpisov in pravil,
- praktične izkušnje policije in lokalna prometna problematika,
- varna vožnja po avtocesti in hitri cesti,
- temeljni postopki oživljanja,
- svetovanje o zdravstvenih merilih za vožnjo in
- svetovalna vožnja z ocenjevalcem na vozniskem izpitu.

Projekt Sožitje za večjo varnost v cestnem prometu se od meseca marca 2015 postopoma izvaja po vsej Sloveniji. Statistika projekta je za letošnje leto še v izdelavi. V letu 2018 pa je bilo izvedenih 34 dogodkov na območju pomurske, savinjske, zasavske, spodnje-posavske, jugovzhodne, osrednjeslovenske, gorenjske, primorsko-notranjske, goriške in obalno-kraške statistične regije. Skupno število udeležencev v vseh regijah je bilo 825. Svetovalne vožnje z ocenjevalcem na vozniskem izpitu se je udeležilo 127 udeležencev. Povprečna starost udeležencev je bila 69,4 leta. Naj-

višja povprečna starost udeležencev je bila v Ljutomeru (90 let), najnižja pa v Tolminu (45 let). Ankete je reševalo 183 žensk in 157 moških. V povprečju anketiranci vozijo oz. so vozili motorno vozilo 43,8 leta. V letu 2018 pa so povprečno prevozili 9.538,8 km (največ v Lenartu v Slovenskih goricah 80.000, najmanj pa v Cerknem 10).

Udeležencem preventivnih dogodkov največ težav v prometu povzročajo (vrstni red po pomembnosti):

- vožnja v megli,
- vožnja ponoči,
- vožnja v dežju,
- vzvratno bočno parkiranje med dvema voziloma,
- vzvratno parkiranje na označen parkirni prostor,
- menjava prometnih pasov na večpasovnih cestah,
- vzvratna vožnja,
- vožnja v sončnem vremenu,
- vožnja v krožnih križiščih,
- vožnja po avtocesti,
- vzdrževanje varnostne razdalje za vozilom pred seboj,
- vožnja v koloni,
- kontinuirano vzdrževanje hitrosti glede na omejitve hitrosti,
- zavijanje levo z neprednostne na prednostno cesto,
- vožnja podnevi.

Če jutri ne bi bili več sposobni voziti avtomobila, bi to veliko težavo predstavljalo 185 anketirancem, 104 srednje veliko težavo, 40 manjšo težavo in 10 nobene težave. 51 odstotkov vprašanih bi se udeležilo treninga varne vožnje na poligonu, 29 odstotkov bi se ga udeležilo, če bi bil brezplačen, preostalih 20 odstotkov pa se treninga varne vožnje ne bi udeležilo.

Nekoč INDUSTRIJSKO KOVINARSKA ŠOLA – ŠOLSKI CENTER TAM 1945–1980

Piše: mag. Nina Gostenčnik, arhivska svetovalka in
namestnica direktorja Pokrajinski arhiv Maribor

Iz ruševin in razbitin stare kovinarske šole so v nekaj mesecih po vojni mlade in požrtvovalne roke obnovile delavnice in učilnice, v katerih je začel rasti in se razvijati novi rod mladih kovinarjev.

Dotedanji način vzgajanja učencev v proizvodnih oddelkih tovarne je zastarel, kovinska industrija pa je terjala od družbe iz dneva v dan več mladih strokovnjakov. Stara šola tem potrebam ni več mogla zagotoviti. Nova industrija je narekovala šolam nove naloge, tovarne pa so zahtevale vedno več in boljše kadre. Edina rešitev je bila sodobnejša in večja strokovna šola, ki bi lahko dajala industriji dovolj kvalificiranih kovinarjev. Leta 1945 je bila ustanovljena Industrijsko kovinarska šola pri TAM – IKŠ, ki je leta 1947 dobila tudi novo stavbo, v kateri se je pouk začel v šolskem letu 1949/50.

Leta 1948 je zrasla nova šola. V šolskem letu 1950/51 so to šolo zapustili kot kvalificirani kovinarji prav isti učenci, ki so jo nekaj let prej pomagali graditi. Nova šola je dajala vsako naslednje leto skoraj enkrat toliko izučenih kovinarjev, kot jih je dajala stara šola. Že do leta 1955 se je v IKŠ izučilo 378 strugarjev, 161 rezkarjev, 69 brusilcev, 272 strojnih ključavničarjev, 25 kovačev, 158 avtomehanikov, 39 avtokleparjev, 191 orodnih ključavničarjev, 7 kalivcev in 12 konstrukcijskih ključavničarjev. Samo v sedmih letih je industrija s te šole dobila 1.312 kvalificiranih kovinarjev, ki so se zaposlili po raznih delovnih kolektivih po državi.

Nova šola je pomenila pravo nasprotje stari. V šolskih delavnicah so imeli učenci Industrijsko kovinarske šole velike možnosti za praktično delo. V sodobno opremljenih, svetlih in zračnih dvoranah so bili številni učni prostori za ročno obdelavo in okrog 70 obdelovalnih strojev, na katerih so učenci praktično preizkušali svoje znanje. Vsak učenec je imel na svojem

učnem prostoru vse potrebne naprave in orodje, ki jih je potreboval pri učenju. Za teoretični pouk so imeli opremljene učilnice.

Šola je 78 % svojih stroškov krila s prodajo izdelkov, ki so jih izdelali učenci sami. Te izdelke so zbirali v montaži, kjer so iz njih sestavljali razne stroje in naprave.

Industrijsko kovinarska šola je delovala do leta 1952 kot poseben oddelek Tovarne avtomobilov in motorjev, potem pa kot samostojen izobraževalni zavod. Leta 1962 je bila odprta triletna tehniška šola za industrijske strojne tehnike za odrasle. Z razširitvijo vzgojno-izobraževalne dejavnosti se je leta 1964 po odloku Skupščine občine Maribor šola preimenovala v Šolski center pri TAM. V tem centru sta delovali poklicna šola za industrijske kovinarje (mlade in odrasle) in tehniška šola za industrijske strojne tehnike. Poklicna šola za industrijske kovinarje je izučila strugarje, rezkalce, brusilce, ključavničarje, orodjarje, kalilce, kleparje, varilce, kovače, livarje, avtomehanike in tehniške risarje.

Mladi so po končanem šolanju odhajali v delovne organizacije, ki so se ukvarjale s kovinsko dejavnostjo. Usmeritev šole so narekovala predvsem potrebe gospodarstva in industrije, ki je potrebovala določene profile delavcev.

Do leta 1980 je šolanje na Šolskem centru pri TAM končalo kar 5.500 kovinarjev in 670 strojnih tehnikov. Od skupnega števila se jih je kar polovica zaposlila v TAM Maribor.

NA PRAKTIČNO USPOSABLJANJE Z DELOM V TUJINO

Piše: Aleš Smole, prof. koordinator programa
ERASMUS+ na TŠC Maribor

Srednješolsko strokovno in poklicno izobraževanje v delu svojega programa od dijakov zahteva obvezno praktično usposabljanje v šoli in pri delodajalcu.

Postati dober delavec v sodobnem času, ko se strokovne potrebe naglo spreminjajo in zahtevajo nenehno spopolnjevanje, za današnje dijake pravzaprav sploh ni lahka naloga. Kako jih pri tem podpirajo in na to pripravljajo srednje šole v slovenskem prostoru? Odgovor na to vprašanje se skriva tudi v opravljanju praktičnega usposabljanja pri delodajalcih v tujini, kar omogoča evropski program Erasmus+.

Erasmus+ je akcijski program EU za realizacijo ciljev, zastavljenih na področju izobraževanja, usposabljanja, mladine in športa za obdobje 2014-2020. Namenjen je izboljšanju spretnosti in zaposljivosti mladih ter primerjavi in posodabljanju izobraževanj in usposabljanj. V nadaljevanju podrobneje predstavljam izvajanje programa na področju sekundarnega izobraževanja, kjer je omogočena izmenjava dijakov in pridobivanje delovnih izkušenj v tujini.

Tehniški šolski center Maribor je s pomočjo Zavoda za novodobno izobraževanje Maribor leta 2016 dal pobudo za ustanovitev konzorcija srednjih šol mariborske in pomurske regije. Leta 2017 smo uspešno prijaviли projekt v vrednosti 234

901 EUR z naslovom VET Skills and Knowledge Exchange. S projektom smo 100 dijakom šol, članic konzorcija, omogočili tritedensko opravljanje delovne prakse v podjetjih držav članic EU. Ustvarili smo model delovanja konzorcija šol, ki s svojo vsebino in načinom dela zagotavlja, da mobilnost postane stalna priložnost dijakov za pridobivanja strokovnih ter splošnih znanj in izkušenj. S tem smo obstoječi model izobraževanja nadgradili z vpeljavo drugačnih metod dela ter tako omogočili širšo izmenjavo znanj in kompetenc znotraj EU.

Projekt se je začel maja 2017. Za potrebe projekta smo preko italijanske socialne zadruga UNISER navezali stike s partnerskimi organizacijami v tujini. Z njihovo pomočjo smo izbrali najprimernejša podjetja z izkušnjami pri delu z dijaki. Organizirali smo namestitev, prehrano in potrebne prevoze v času mobilnosti ter nudili vso logistično in organizacijsko podporo dijakom in spremljevalcem na mobilnosti. Izbor dijakov je potekal na osnovi spletne prijave v angleškem jeziku, priloženega življenjepisa in motivacijskega videa. Končni izbor pa je bil opravljen na podlagi razgovora z dijaki preko video klica s tujim partnerjem v angleškem jeziku.

Dijaki so s tritedensko mobilnostjo pridobili veliko novih znanj in izkušenj, ki so pomembno prispevali k njihovi strokovnosti, samostojnosti, zrelosti in odraščanju. Postavljeni so bili pred izziv samostojnega življenja v novem kulturnem okolju ter vključitve v novo delovno okolje. Pridobili so nova praktična znanja na svojem profesionalnem področju, razvili delovne navade, komunikacijske in socialne veščine, pozitivno naravnost, poglobili so zavedanje o kulturni raznolikosti ter spoznali pomembnost sprejemanja le-te. Iz tujine so se vrnili bolj pripravljeni na izzive, ki jih čakajo v življenju na vseh področjih. Šole so s tem projektom dijakom ponudile možnost pridobitve dodatnih znanj in veščin, ki jih pri klasičnem šolskem pouku ni mogoče razvijati, ter tako prispevale k boljši zaposljivosti svojih maturantov.

Projekt je bil zaključen maja 2019. Zaradi njegove uspešne izvedbe in pozitivnih izkušenj, ki jih je prinesel vsem deležnikom, nam je bil letos odobren nov projekt s konzorcijem štirih mariborskih srednjih šol. Le-ta predstavlja vsebinsko nadaljevanje predhodnega projekta in je njegovo izvajanje že v polnem teku.

Teniški klub Natka

»NAŠA VIZIJA JE ŠPORT 365 DNI NA LETO«

Piše: Meta Bobnar

Na deževno četrtkovo jutro sem se na čaj odpravila v Teniški klub Natka. Z zakoncema Šipek, ki vodita teniški klub, pripadajoč lokal in okrepčevalnico, smo se pogovarjali o dobri kavi, najboljših gostih in viziji, ki jo imata za prihodnost. Zase pravijo, da so družinsko podjetje, hkrati pa jim služba predstavlja drugi dom, mesto, kjer se dnevno vsi srečajo.

Kolektiv Okrepčevalnice Natka vam želi lepe praznike!

Vabijo vas na velik letni vrt z najbolj zeleno lokacijo v Coni Tezno.

Letni vrt z igrišči za najmlajše obiskovalce je v poletnem času tudi hlajen.

NAVDIH JE BILA HČERKA

Začetek podjetja sega v leto 1985, a v Cono Tezno so prišli šele nekaj let kasneje. Navdih za začetek je bila hčerka Natalija in njena ljubezen do tenisa. Slučajno so opazili, da tukaj samevajo opuščena igrišča in odločili so se, da jih obnovijo ter oživijo z mladimi teniški upi. Sprva so jih imeli v najemu, predvsem za namene hčerinega treninga, kasneje pa so začeli igrišča oddajati tudi drugim rekreacije željnimi športnikom. Gostinski lokal so odprli leta 2011 na željo gostov, ki so si po uri tenisa zaželeli osvežitev. Podobno je bilo tudi z okrepčevalnico, kajti k pijači se prileže še prigrizek. Seveda dandanes njihovi gosti niso zgolj tenisači, ampak imajo goste tudi iz Cone Tezno, ki se oglasijo na kavici in malici, poleti pa še na partiji tenisa.

VSAK ZAČETEK JE TEŽAK

Zaradi lokacije, ki je nekoliko skrita pred pogledom in cesto, kar ji seveda daje tudi svoj čar, so začetki bili težki. Goste je bilo treba pridobiti in v tem primeru jim skrita lokacija sprva ni bila v pomoč. Vendar sta zakonca s trdim delom in vztrajnostjo uspela ter danes vodita priljubljen gostinski lokal. V gostinstvo so bili nekako »vrženi«, kot sami povedo, a se vse da, ko se boriš za svoje preživetje in družino, še dodata zakonca Šipek. In kdo so vaši gosti? »Največ jih prihaja iz Cone Tezno in seveda športniki,« še dodata.

»V Coni Tezno si v prihodnje želiva tudi več povezovanja, sploh z drugimi gostinci, da bi lahko delili medsebojne izkušnje.«

NAJLEPŠA LOKACIJA V CONI TEZNO

Sicer neposrednemu pogledu skrita lokacija ponuja pobeg iz vsakdanje sivine industrijske cone. Na njihovem velikem letnem vrtu, poleti celo hlajenem z osvežilnimi meglicami in obilo sence, se bo vsak počutil, kot da je nekje sredi narave in miru. Cesta se ne sliši, prav tako ni neposrednega prometa, kar je še posebej prijazno gostom z družinami in malimi otroki. Pozimi vas vabijo na vroč čaj ali kavo v notranjost lokala, ob sončnih dneh pa za tiste manj zmrzljive ostaja strežba tudi na zunanjem vrtu. Od leta 2014, ko so odprli tudi okrepčevalnico, vas vsak dan vabijo tudi na okusne in hitro pripravljene malice, ki jih za vas dnevno sveže pripravljajo zaposleni.

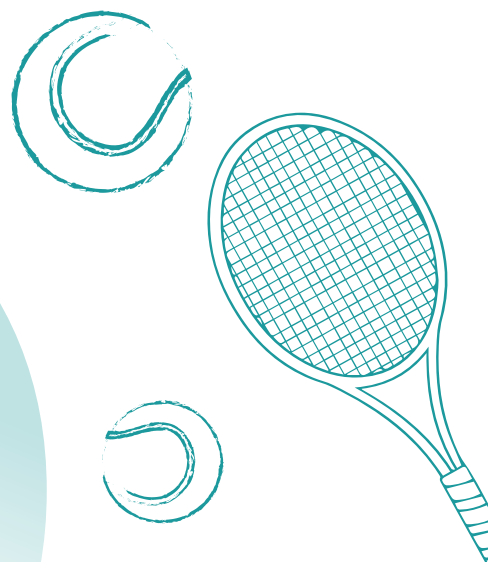
»Počutimo se del cone, veseli smo, da smo del njene zgodbe.«

PONUJAMO VSE NA ENEM MESTU

Tenis, ki je »krivec« za začetek te poslovne zgodbe, še dandanes ostaja njihova prioriteta, čeprav zaenkrat zgolj poleti na zunanjih igriščih. Ob tem ponujajo še zunanje igrišče za balinanje, otroška igrala, bar in okrepčevalnico. Svojo umestitev, ki meji na Cono Tezno, vidijo kot veliko prednost. »Počutimo se del cone, veseli smo, da smo del njene zgodbe,« še dodata. In kje so še možnosti za razvoj? »Če imaš vizijo, je veliko možnosti za razvoj,« povesta in dodata, da si želijo, da bi se jim v prihodnosti uredil dostop do plinovoda. Z dostopom do energenta bi se jim odprle nove poslovne priložnosti – imajo namreč vizijo, da bi šport ponudili ljudem vse dni v letu, za kar je potrebna zaprta dvorana, ki jo je v zimskih mesecih možno ogrevati le z dostopom do energenta, kot je plin.

ŠPORT 365 DNI NA LETO

Z izgradnjo plinovoda in posledično možnostjo gradnje zaprte dvorane si želijo ponudbo razširiti na druge športe, ne zgolj za tenis – morda dvorano za nogomet, igrišča za badminton in notranje igrišče za balinanje. Vizija in želje vsekakor so, omejitev zaenkrat ostaja infrastrukturna. »Upamo, da naletijo naše želje na poslušna ušesa,« dodata za konec.

O RJI

Avtor črtice: Milan Novak

**Na bolje gre.
Kolesa so se
premaknila, rja
je premagana.
Zdaj moramo biti
previdni. Zažrta v
ležaje in zobnike
lahko zlomi, lahko
zatakne, zagozdi.**

Zadržujem dih, ne iz vznemirjenja. Nimamo česa vdihniti. Že nekaj časa je tako. Kolesje je zatajilo, zatajili so tisti, ki smo jim zaupali. Pa so zaspali. Rja pa ne. Rja je živa. Rja čuti, da smo tekmeči. Evolucija je neizprosna, moraš biti boljši.

Rja najprej ustavi kolesje. Mi ostanejo na še nekaj vdihih. Premalo, da bi se zavedali, preveč, da bi planili in znova pognali mehanizem, dovolj, da rja posrka kisik iz preostalega zraka. Mi bledemo in vrtimo stare spomine, živost v nas pospravlja sobo in zлага kovčke. Rja pa grize. Spaja, kar bi moralo biti ločeno, ločuje, kar je bilo spojeno. Ne zavedamo se svoje ranljivosti in začuda, večina se vda, preden sploh dojamemo. Resnično, pričakoval bi vsaj malo odpora. Nagon po samoohranitvi, željo za življenjem, izogibanje bolečini, nekaj takega bi pričakoval od inteligentnih bitij, kot je človek. Kratko malo zapajajo, ne, slepo verjamejo tistim, ki so za to odgovorni. Potem je tu še logika višje sile. Ne logika, ker to ni logično, a gre za verovanje v nekaj, na kar nimamo vpliva. Po svoje imamo vsi prav, le eni se bolj, drugi pa manj upiramo. Zagotovo pa trenutek, ko bi moral vdihniti, a nimaš česa, ni primeren trenutek za razmišljanje o smislu življenja, kdo ga vodi, in svoje vloge pri tem. Takrat ne gre več za množino, takrat si sam s sabo in s svojim bitjem. Vse filozofije in teorije se skrčijo na golo dejstvo vdiha. Nikogar ni z mnenjem, ne zanima te drugo mnenje, niti kaj bi o tem mislil

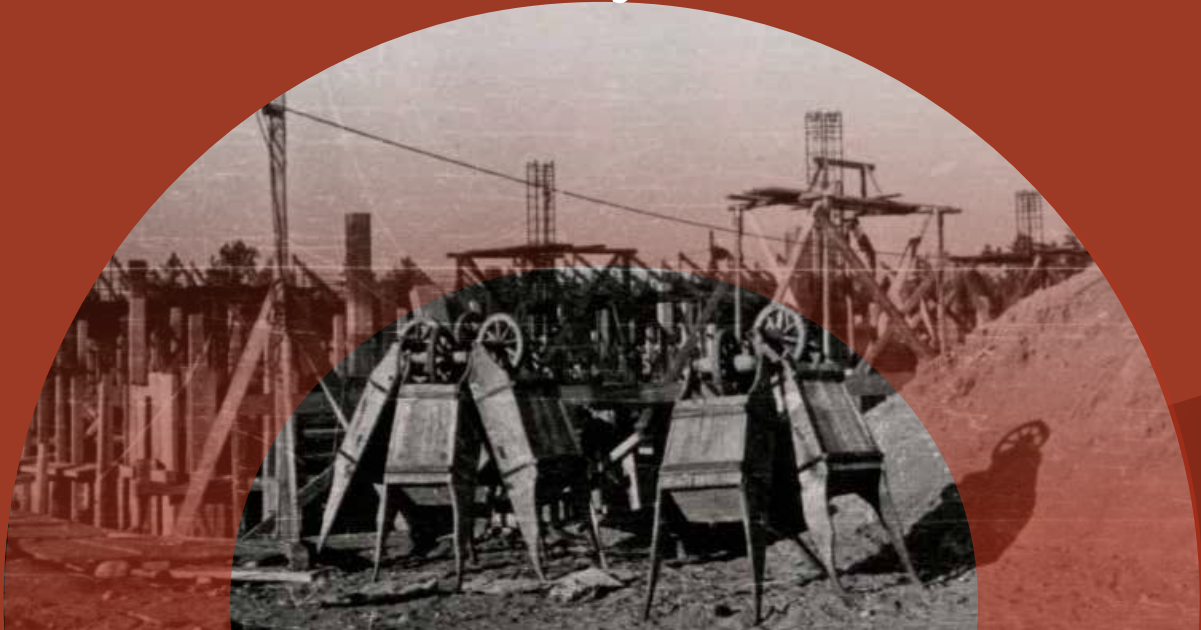
kdo drug, nekdo, ki bi lahko presodil. Nekdo, ki ga spoštuješ, ki ga sicer vedno vprašaš za nasvet. Tokrat ti ne pade na pamet, da bi kdo sploh lahko kaj menil o tem.

Od tu naprej se dogaja bliskovito. Dejstvo, da si sam, se zapiči vate kot klin med zarjavele zobnike.

A to je šele začetek. Vsak trenutek nevdih tišči vate in na klin, čutiš pritisk, narašča v tebi, čutiš eksplozijo volje, želje, potrebe, čutiš, kako ti sili v oči, v usta, zgosti se v penečo se slino in tik preden se ti razpočijo izbuljene oči, sikneš skozi zarjavele zobe, jih razpreš in kolesje se premakne. Rja se drobi, pomešana s slino postaja rjavkasta lepljivost, kot stara, odslužena kri. Vdihneš, globoko. Lepljivost se suši, zmleta v prah odpada s telesa.

Drugačen si. Veš, da zmoreš. Zaveš se, da si na koncu sam. Drugi so tu zaradi sebe in ne zate. Oni potrebujejo tebe, ne ti njih. Verjetno tega še ne vedo, a ne bo jim prizaneseno. Rja napade vsakogar.

Vendar ne misliš več o njih. Prepoznaš te, ki so rjo premagali. Družiš se z njimi. Ne zato, da bi ti pomagali. Zato, da pomagaš njim. Tako ste močnejši. Skrb za kolesja prevzimate v svoje roke. Ni vas strah izzivov. Dihate le toliko, kolikor je treba. In vsak dan je lažje. Na bolje gre.

Veliki poslovno-mreženjski brunch za direktorje in managerje

- / Sreda, 22. januar 2020,
ob 9:30 uri v Menergi, Maribor
- / Tema: Medregijsko
gospodarsko povezovanje

Slavnostni govorec bo minister za gospodarski razvoj in tehnologijo,
Zdravko Počivalšek.

V sklopu dogodka pripravljamo:

- / Okroglo mizo na temo: Medregijsko gospodarsko povezovanje
- / Mreženje z uspešnimi podjetniki, direktorji, vodji in priložnosti za nove poslovne povezave
- / Druženje in predstavitev poslovne mode ob spremljavi akademskih glasbenikov
- / Pogostitev in žreb nagrad sponzorjev ter majhne pozornosti za vse udeležence

Kotizacija: 79 EUR (velja za 2 osebi)

Prijava na elektronski naslov:

prijava@conatezno.si ali **marketing@revija-direktor.si**